

АНОМАЛЬНІ ВАГІНАЛЬНІ ВИДІЛЕННЯ.
ПРИЧИНИ ТА ДІАГНОСТИКА.
НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ.
CITOLAB® pH.
ВІЗИТИ ДО ЛІКАРІВ ТА В АПТЕКИ.

ЛЮДМИЛА ФАРЕНЮК

Pharmasco®

*Нормальна мікрофлора піхви.
Вагінальні виділення, проблема.*

Pharmasco®

Піхвові виділення: норма

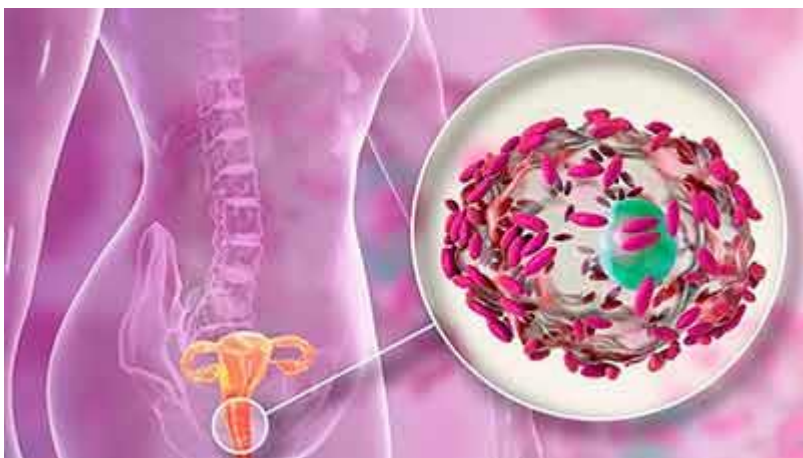
- Об'єм: 1-4 мл за 24 години
- Склад:
 - рідинний компонент - секрет залоз шийки матки, бартолінієвих залоз, транссудат слизової піхви, ендометрія та слизової маткових труб.
 - клітинний компонент - піхвовий та цервікальний епітелій, бактерії (10^8 - 10^9 на 1 мл, переважно лактобактерії).
- pH:
 - 4,0-4,5 (репродуктивний вік)
 - 4,7 і більше (в постменопаузі)

Піхвові виділення: норма

- Об'єм: 1-4 мл за 24 години
- Склад:
 - рідинний компонент - секрет залоз шийки матки, бартолінієвих залоз, транссудат слизової піхви, ендометрія та слизової маткових труб.
 - клітинний компонент - піхвовий та цервікальний епітелій, бактерії (10^8 - 10^9 на 1 мл, переважно лактобактерії).
- pH:
 - 4,0-4,5 (репродуктивний вік)
 - 4,7 і більше (в постменопаузі)

Змінюються
з фазами
циклу

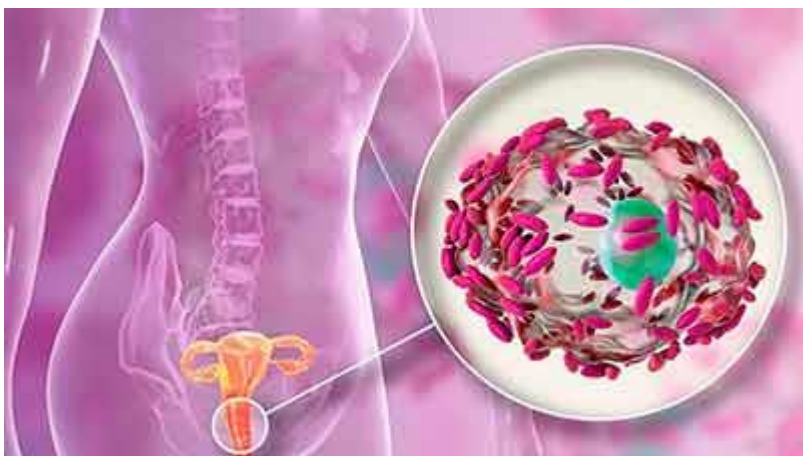
Нормальний піхвовий біоценоз

95% - лактобацили
(молочнокислі бактерії)

Pharmasco[®]

Нормальний піхвовий біоценоз

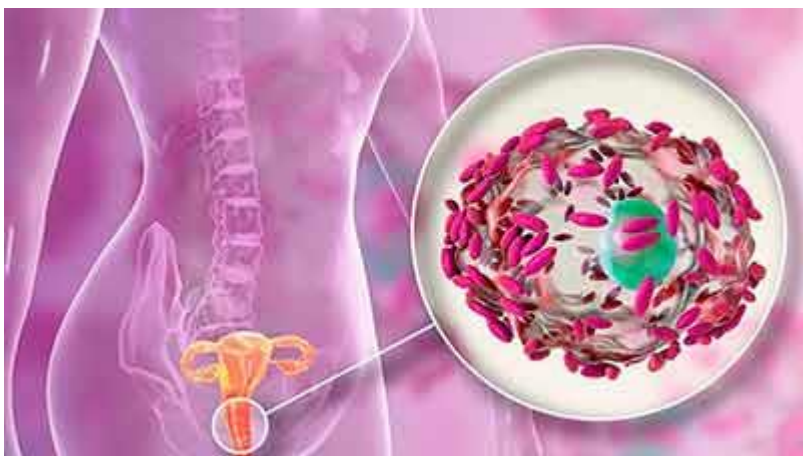

95% - лактобацили
(молочнокислі бактерії)

Інші – анаеробна флора
(300 видів)

Pharmasco[®]

Нормальний піхвовий біоценоз

95% - лактобацили
(молочнокислі бактерії)

Інші – анаеробна флора
(300 видів)

pH – 4,0 – 4,5

Pharmasco[®]

Піхвові виділення: варіабельність

- Збільшення об'єму нормальних виділень та поява «симптомів» може бути:
 - перiovуляторному періоді (2-3 дні до та після овуляції), вагітності
 - збільшеній сексуальній активності
 - прийомі естроген та або прогестин вмісних препаратів
 - змінах дієти, стресі тощо
- Можуть варіювати від прозорого до жовтуватого кольору і супроводжуватись симптомами подразнення
- Але НЕ СУПРОВОДЖУЮТЬСЯ: зудом, болем, пекучим болем, сильним подразненням, еритемою, ерозіями, кровоточивістю епітелію

Аномальні вагінальні виділення.

Причини.

Pharmasco[®]

НОРМАЛЬНІ ВАГІНАЛЬНІ ВИДІЛЕННЯ

- Мають значну варіабельність в залежності від циклу та інших впливів
- Збільшення об'єму циклічні або транзиторні
- Зміни кольору та подразнення транзиторні і незначні.
- Не супроводжуються тривалим зудом, набряком, болем, еритемою тощо

АНОМАЛЬНІ ВАГІНАЛЬНІ ВИДІЛЕННЯ

- Тривала зміна об'єму, фізико-хімічних характеристик, зміна запаху;
- Стійкі симптоми – зуд, пекучий біль, набряк, еритема, тощо

Pharmasco[®]

Причини

Аномальні вагінальні виділення

Мікробного генезу

Патогенна флора
(ІПСШ)

Трихомоніаз
Гонорея
Хламідіоз
Інші ІПСШ

Домінування
умовно-патогенної флори

Вульвовагінальний кандидоз
Бактеріальний вагіноз (БВ)
Аеробний вагініт

Неінфекційного генезу

Атрофічний вагініт
Цитолітичний вагіноз
Алергічний вагініт
Реакція на хімічні
подразники
Чужорідне тіло
Мукоїдна ектопія,
цервікальні поліпи
Цукровий діабет

БВ	АВ	Кандидоз	Трихомоніаз
50% пацієток – безсимптомна течія	10-20% пацієток – безсимптомна течія	≈60% жінок колонізовані! Частіше – безсимптомна течія.	До 50% жінок – асимптомні, 5-15% - без патологічних симптомів
Виділення – тонкий білий наліт на стінках піхви	Виділення - гнійні	Виділення можуть бути мізерні та без запаху	70% - виділення з неприємним запахом, 10-30% - жовті піністі виділення
Неприємний рибний запах	Печіння, поколювання	Біль та зуд у піхві, еритема	Зуд та подразнення у піхві, еритема
Вагініт відсутній	Легка диспареунія	Тріщини на слизовій піхви	Дизурія
	Еритема та набряк слизової піхви	Легкая диспареунія	Іноді – дискомфорт унизу живота
	Піхвові виразки	Зараження шкіри пахової області	Вагініт
		Набряк слизової оболонки піхви	2% - «полунична шийка матки»

Аномальні вагінальні виділення.

Актуальність.

Pharmasco®

Аномальні вагінальні виділення (АВВ) є однією з провідних причин звернення до лікаря акушера-гінеколога.

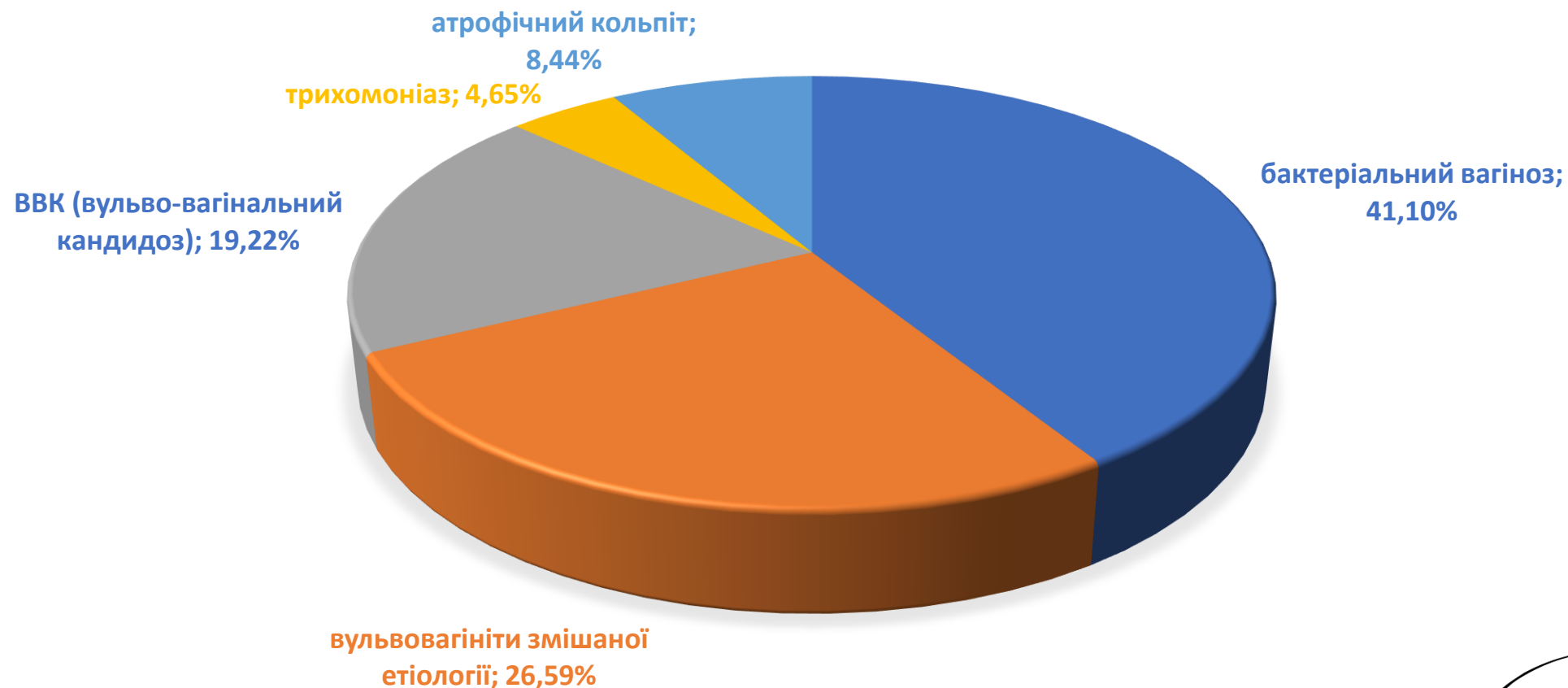
Розповсюдженість основних причин АВВ в різних популяціях є високою:

- близько **70% жінок** мають протягом життя **епізод вульвовагінального кандидозу (ВВК)¹**, що потребує лікування
- глобальна розповсюдженість **бактеріального вагінозу (БВ)** складає **від 23% до 29%** (зокрема в Європі і Центральній Азії – 23%)²
- глобальна розповсюдженість трихомоніазу – 5,3%

1. J. Yano et al., "Current patient perspectives of vulvovaginal candidiasis: Incidence, symptoms, management and post-treatment outcomes," *BMC Womens. Health*, vol. 19, no. 1, pp. 1–9, 2019, doi: 10.1186/s12905-019-0748-8.

2. K. Peebles, J. Vellozo, J. E. Balkus, R. S. McClelland, and R. V. Barnabas, "High Global Burden and Costs of Bacterial Vaginosis: A Systematic Review and Meta-Analysis," *Sex. Transm. Dis.*, vol. 46, no. 5, pp. 304–311, May 2019, doi: 10.1097/OLQ.0000000000000972.

Багатоцентрове дослідження проведене в 23 областях України за участю 45 295 пацієнток зі скаргами на АВВ показало наступний розподіл основних причин¹:

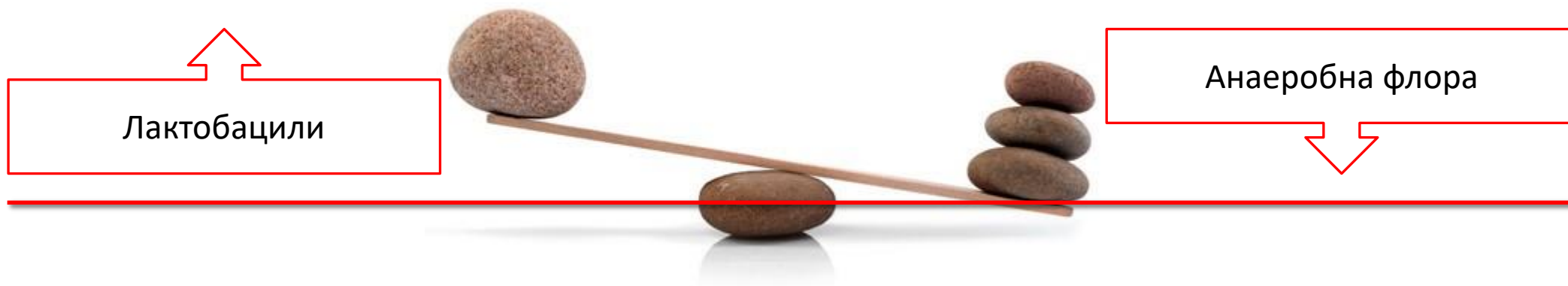

1. Т. Ф. Татарчук et al., "Vaginal discharge syndrome. Problem with many unknowns," *Reprod. Endocrinol.*, no. 53, pp. 94–100, Jul. 2020, doi: 10.18370/2309-4117.2020.53.94-100.

Бактеріальний вагіноз.

Pharmasco®

Бактеріальний вагіноз (БВ)

Pharmasco[®]

Бактеріальний вагіноз (БВ)

Переважання морфотипів *Lactobacillus* – здоров'я!

Pharmasco[®]

Бактеріальний вагіноз (БВ)

Переважання морфотипів *Lactobacillus* – здоров'я!

БВ – це дисбактеріоз вагінальної мікробіоти.

Він характеризується надмірний ріст переважно анаеробних мікроорганізмів піхви (наприклад, *Gardnerella vaginalis*, *Prevotella* spp., *Atopobium vaginae*, *Mycoplasma hominis*, *Mobiluncus* spp.), що призводить до витиснення лактобацил та збільшення рН піхви.

Pharmasco[®]

Бактеріальний вагіноз (БВ): ускладнення

1. Жінки з БВ мають підвищений ризик зараження ІПСШ:
 - у 2 рази ↑ ризик зараження ВІЛ
 - у 2 рази – хламідійної інфекції та гонореї, у 9 раз – трихомоніазу!
 - у 2 рази ↑ ризик інфікування вірусом папіломи людини (ВПЛ) 2 типу у порівнянні з жінками без БВ
2. БВ також залучений у етіологію запальних захворювань органів малого тазу => існує кореляція між наявністю БВ та
 - інфекцією кукси піхви після гістеректомії
 - ендометритом після аборту
 - підвищеним ризиком мимовільного викидня та передчасних пологів

Pharmasco®

Бактеріальний вагіноз (БВ): ускладнення

1. Жінки з БВ мають підвищений ризик зараження ІПСШ:
 - у 2 рази ↑ ризик зараження ВІЛ
 - у 2 рази – хламідійної інфекції та гонореї, у 9 раз – трихомоніазу!
 - у 2 рази ↑ ризик інфікування вірусом папіломи людини (ВПЛ) 2 типу у порівнянні з жінками без БВ
2. БВ також залучений у етіологію запальних захворювань органів малого тазу => існує кореляція між наявністю БВ та
 - інфекцією кукси піхви після гістеректомії
 - ендометритом після абортів
 - підвищеним ризиком мимовільного викидня та передчасних пологів

Кожна 4 жінка з БВ має безсимптомний перебіг коінфекції ІПСШ!

Pharmasco®

Стандарти медичної допомоги

Аномальні вагінальні виділення

Pharmasco[®]

Аномальні
вагінальні
виділення:
стандарти
діагностики
та лікування,
15.12.2022 р.

Pharmasco®

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Н А К А З

Київ

Про затвердження Стандартів
медичної допомоги
«Аномальні вагінальні виділення»

СТАНДАРТИ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ
АНОМАЛЬНІ ВАГІНАЛЬНІ ВИДІЛЕННЯ

https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/12/2022_12_15_2264smd-avv.pdf

Стандарти медичної допомоги
Аномальні вагінальні виділення.
Положення

Положення стандарту

- Всі жінки з АВВ підлягають клініко-лабораторному обстеженню для **визначення етіологічного фактора АВВ та коінфекції Chlamydia trachomatis (хламідіозу), Neisseria gonorrhoeae (гонореї)**
- Діагноз АВВ є синдромним, базується на **клінічних симптомах і ознаках** та встановлюється на підставі оцінки **скарг, анамнезу, фізикального обстеження**, даних **лабораторного дослідження** вагінальних виділень, інструментальних методів за необхідності
- Діагностика причин АВВ має бути **клініко-лабораторною**, тому що:
 - симптоми і ознаки основних етіологічних чинників є недостатньо специфічними
 - можливе поєднання декількох етіологічних чинників
 - необхідно враховувати інші можливі причини АВВ (цервіцит, ЗЗОМТ, неінфекційні причини)

Pharmasco®

Складові клініко-лабораторного обстеження жінки з АБВ

Вік
Менструальний статус
Контрацепція

1

Скарги

- зміна характеристик виділень (об'єм, колір, консистенція, запах)
- свербіж/подразнення/дискомфорт/набряк слизової вульви/вагіни – пов'язаний/непов'язаний з виділеннями
- зв'язок скарг з фазою циклу
- зв'язок скарг зі статевим життям
- зв'язок скарг з іншими факторами (препарати, місцеві засоби, презерватив, гігієнічні засоби...)
- інші скарги (тазові болі, висипка на тілі, гіпертермія тощо)

2

Анамнез

- умови за яких виникли скарги
- інші симптоми (гіпертермія, дизурія, тазові болі тощо)
- історія лікування АБВ
- самолікування (включаючи немедикаментозні заходи)
- супутня гінекологічна/соматична патологія, алергії
- препарати постійного прийому (глюкокортикоїди, імуносупресанти...)
- нещодавній прийом антибіотиків
- історія ІПСШ у пацієнтки та її партнера/партнерів, інші фактори ризику ІПСШ в даний час
- особливості сексуального життя (використання презервативу, оро-/аногенітальні контакти тощо)
- особливості особистої гігієни (спринцювання, надмірне використання очищуючих засобів тощо).

3

Огляд (оцінка ознак відповідно додатку 2)

Вульва, промежина

Гіперемія
Набряк
Екскоріації
Виразки
Герпетичні пухирці
Ознаки атрофічних захворювань

Вагіна, шийка матки, виділення

Джерело виділень (піхва, шийка)

Об'єктивна оцінка характеру виділень
Ознаки запалення слизової
Ознаки атрофії вагінального епітелію

Наявність, розміри ектопії циліндричного епітелію
Патологія шийки матки

Інші відхилення (аномалії розвитку, нориці, кісти, іншорідне тіло)

Внутрішні геніталії

Ознаки ЗЗОМТ

- Болі при рухах за шийку
- Збільшення, болісність придатків
- Нависання склепін, тощо
- Дані УЗД

За відсутності ознак ЗЗОМТ - підозра на БВ/трихомоніаз/ АВ або ВВК або поєднання цих причин.
Можлива коінфекція ІПСШ.

4 Лабораторна діагностика (оцінка результатів див.додаток 5)

Діагностика трихомоніазу та виключення інших інфекцій, що передаються статевим шляхом

- ПЛР* Trichomonas vaginalis
- Культуральне дослідження на Trichomonas vaginalis (за потреби)
- ПЛР Chlamydia trachomatis
- ПЛР Neisseria gonorrhoeae
- ПЛР Mycoplasma genitalium

рН вагінальних виділень

- Входить до критеріїв Amsel
- Наочний діагностичний критерій значного зниження нормальної лактофлори і переважання патогенної/умовно-патогенної бактеріальної флори

Мікроскопія вагінальних виділень

- Перша лінія діагностики причин АВВ
- Комплексна оцінка:
 - основних морфотипів бактерій
 - присутності псевдогіф, бластоспор
 - запалення
 - стану епітелію

Додаткові обстеження

- Комплексні молекулярні методи оцінки вагінального біоценозу:**
 - об'єктивна оцінка співвідношення лактобактерій та умовно-патогенної флори
 - визначення значимих для лікування представників БВ-асоційованої флори
- Бакпосів на аеробну флору**
 - може бути корисний для вибору антибактеріальної терапії при рецидивуючому аеробному вагініті
- Культуральне мікологічне дослідження**
 - потрібен для діагностики та вибору терапії рецидивуючого ВВК та ВВК внаслідок неальбікантних форм

pH-метрія вагінальних виділень.

CITOLAB® pH.

Pharmasco®

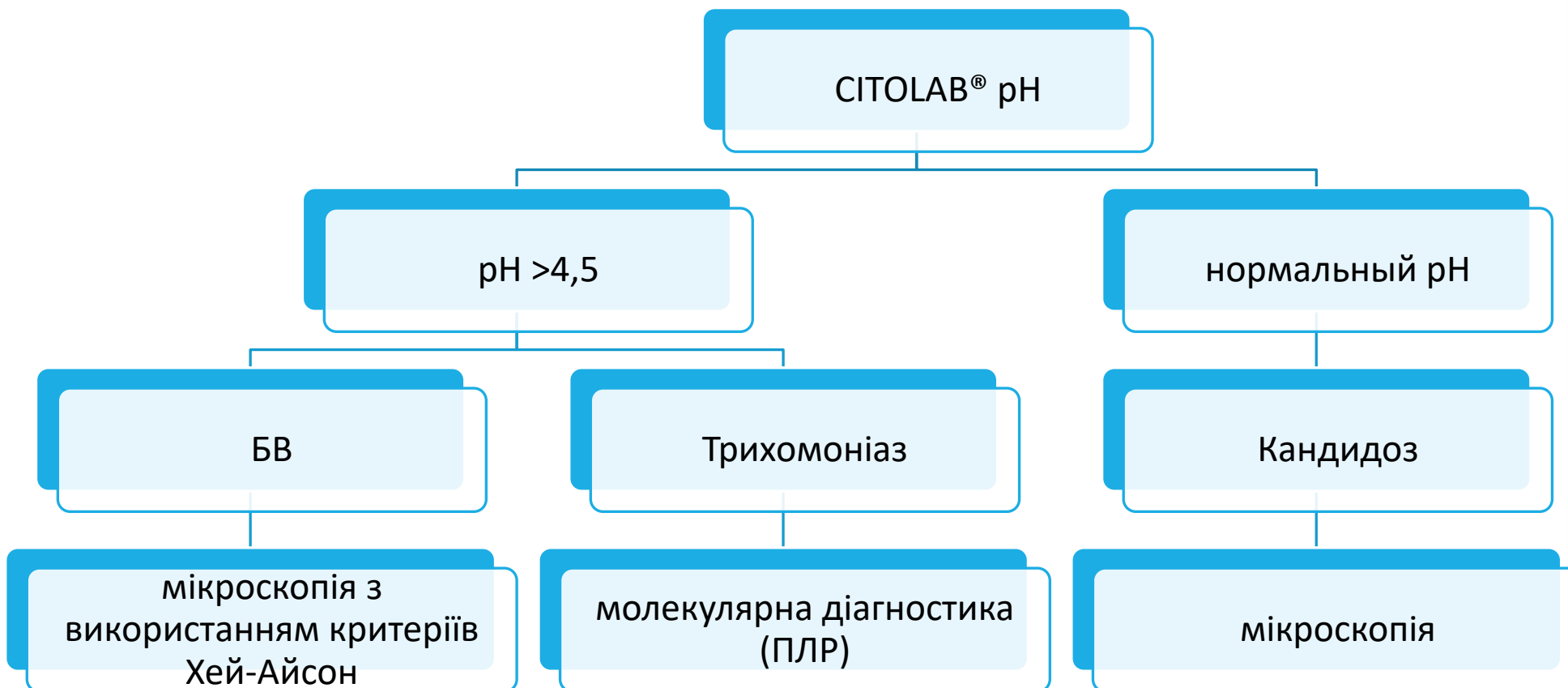
pH-метрія вагінальних виділень

- **pH-метрія вагінальних виділень** - швидкий доступний метод об'єктивізації порушення нормального піхвового біоценозу
- Переважання умовно-патогенної або патогенної флори над лактобактеріями призводить до pH вагінальних виділень $>4,5$ і вказує на високу вірогідність БВ, АВ та/або трихомоніазу
- При ВВК $\text{pH} \leq 4,5$
- Матеріал для дослідження береться з заднього склепіння піхви. Слід уникати потрапляння на тест-смужку цервікального слизу.
- Доступні діагностичні тест-смужки для вимірювання кислотності (pH) вагінального середовища (**CITOLAB® pH**)

https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/12/2022_12_15_2264smd-avv.pdf

Pharmasco®

pH-метрія вагінальних виділень: CITOLAB[®] pH

Pharmasco[®]

2018 European (IUSTI/WHO) International Union against sexually transmitted infections (IUSTI) World Health Organisation (WHO) guideline on the management of vaginal discharge

CITOLAB[®] pH

1. Діагностичні тест-смужки для вимірювання кислотності (pH) вагінального середовища
2. Біоматеріал: вагінальний секрет
3. **Швидко**: результат через 20 секунд
4. **Просто** (без додаткового оснащення)
5. **Максимальний термін зберігання** після відкриття: 6 міс.
6. Для професійного використання, а також для самоконтролю
7. Форма випуска: тест-смужка в індивідуальній упаковці чи 25 тест-смужок у контейнері

Pharmasco[®]

Промцикл: візити до лікарів

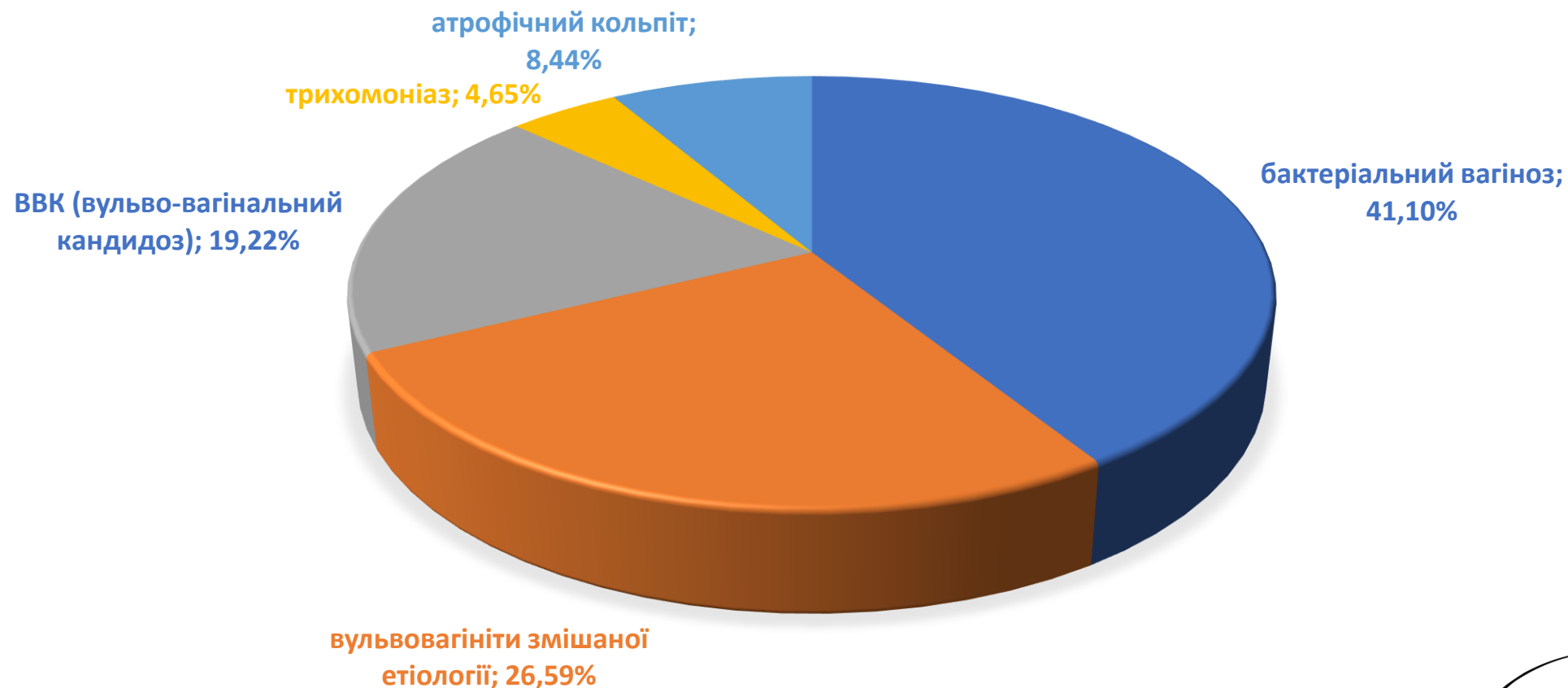
Pharmasco[®]

	CITOLAB pH
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	Акушери-гінекологи (жіноча консультація, стаціонар)
МЕТА	Ініціювати призначення CITOLAB pH з метою виявлення бактеріального вагінозу (БВ), як однієї з причин аномальних вагінальних виділень (АВВ).
ПОРТРЕТ ПАЦІЄНТА	Пацієнтки з аномальними вагінальними виділеннями, що супроводжуються зудом, болем, подразненням, набряком тощо
ДІАГНОСТИЧНИЙ СТЕРЕОТИП ЛІКАРЯ	Питання: за допомогою яких методів діагностики Ви виявляєте причину аномальних вагінальних виділень у пацієнток? Варіанти відповіді ЛІКАРЯ: клінічно + спрямовую на мазок.
СИТУАЦІЯ	Згідно з сучасними міжнародними* та українськими** стандартами діагностики до методів для діагностики причин АВВ, крім клініки, огляду та мікроскопії, додано швидкі тести для вимірювання рівня pH вагінальних виділень.
ПРОБЛЕМА	Такі причини АВВ, як бактеріальний вагіноз, аеробний вагініт та трихомоніаз є фактором ризику запальних захворювань органів малого тазу, передчасних пологів та передчасного розриву плідних оболонок. Саме тому дуже важливо своєчасно виявити причину АВВ та вибрати правильну тактику лікування пацієнтки.
РІШЕННЯ + ПОВІДОМЛЕННЯ	<p>Вимірювання рівня pH вагінальних виділень за допомогою CITOLAB pH є швидким доступним методом діагностики порушення нормального піхвового біоценозу - при переважанні умовно-патогенної флори над нормальною (лактобактеріями) pH вагінальних виділень >4,5, що вказує на високу вірогідність бактеріального вагінозу.</p> <p>CITOLAB pH входить до міжнародних (Європейське керівництво ведення пацієнток з вагінальними виділеннями Міжнародного союзу боротьби з інфекціями, що передаються статевим шляхом/ВООЗ, 2018 р.*) та українських Стандартів медичної допомоги «Аномальні вагінальні виділення»**), дозволяє легко та швидко визначити порушення біоценозу піхви та оцінити ефективність лікування.</p> <p>CITOLAB pH - швидкий та зручний тест для уточнення діагнозу та підтвердження лабораторного одужання у пацієнток з бактеріальним вагінозом.</p>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАЯВНІСТЬ В АПТЕКАХ ТА ЗА ЦІНОЮ	Надати інформацію за ціною та наявності в аптеках: CITOLAB pH є в аптеках _____ (перерахувати аптеки та повідомити ціну).
УВАГА!!!	Демонстрація техніки тестування та оцінки результату тільки за запитом лікаря!
ПРОМО	Ліфлет CITOLAB pH

Промцикл: візити в аптеки

Pharmasco[®]

Багатоцентрове дослідження проведене в 23 областях України за участю 45 295 пацієнток зі скаргами на АВВ показало наступний розподіл основних причин¹:

1. Т. Ф. Татарчук et al., "Vaginal discharge syndrome. Problem with many unknowns," *Reprod. Endocrinol.*, no. 53, pp. 94–100, Jul. 2020, doi: 10.18370/2309-4117.2020.53.94-100.

Чи всі з цих жінок прийдуть до лікаря?

Pharmasco®

Чи всі з цих жінок прийдуть до лікаря?

Чи у всіх цих жінок схожі симптоми?

Pharmasco®

Чи всі з цих жінок придуть до лікаря?

Чи у всіх цих жінок схожі симптоми?

Чи у всіх з цих жінок буде однакове лікування?

Pharmasco®

Періодично турбують
виділення, без
симптомів, самостійно
проходять!

Нічого не турбує, є
ВПЛ, збирається на
плановий огляд шийки
матки у гінеколога,
але не хоче «зайвих
дорогих досліджень»!

Після курсу
антибіотиків з'явилися
білі творожисті
виділення!

Google пошук – сама
встановила діагноз
молочниця, але ні
один з 5 препаратів не
допоміг!!!

Pharmasco[®]

CITOLAB[®] pH

Pharmasco[®]

Періодично турбують
виділення, без
симптомів, самостійно
проходять!

Нічого не турбує, є
ВПЛ, збирається на
плановий огляд шийки
матки у гінеколога,
але не хоче «зайвих
дорогих досліджень»!

Після курсу
антибіотиків з'явилися
білі творожисті
виділення!

Google пошук – сама
встановила діагноз
молочниця, але ні
один з 5 препаратів не
допоміг!!!

Pharmasco[®]

pH – 4,5, норма!
Здорова,
циклічні зміни!

Нічого не турбує, є
ВПЛ, збирається на
плановий огляд шийки
матки у гінеколога,
але не хоче «зайвих
дорогих досліджень»!

Після курсу
антибіотиків з'явилися
білі творожисті
виділення!

Google пошук – сама
встановила діагноз
молочниця, але ні
один з 5 препаратів не
допоміг!!!

Pharmasco[®]

pH – 4,5, норма!
Здорова,
циклічні зміни!

pH – 4,5, норма!
Потрібно постійно
перевіряти pH,
ВПЛ+високий pH
підвищують ризик
раку шийки матки!

Після курсу
антибіотиків з'явилися
білі творожисті
виділення!

Google пошук – сама
встановила діагноз
молочниця, але ні
один з 5 препаратів не
допоміг!!!

Pharmasco[®]

pH – 4,5, норма!
Здорова,
циклічні зміни!

pH – 4,5, норма!
Потрібно постійно
перевіряти pH,
ВПЛ+високий pH
підвищують ризик
раку шийки матки!

pH – 4,5, норма!
ВВК,
або молочниця!

Google пошук – сама
встановила діагноз
молочниця, але ні
один з 5 препаратів не
допоміг!!!

Pharmasco[®]

pH – 4,5, норма!
Здорова,
циклічні зміни!

pH – 4,5, норма!
Потрібно постійно
перевіряти pH,
ВПЛ+високий pH
підвищують ризик
раку шийки матки!

pH – 4,5, норма!
ВВК,
або молочниця!

pH – 7!
Бактеріальний вагіноз.

Pharmasco[®]

Продукт	CITOLAB pH
Мета	Обґрунтувати необхідність присутності в аптеці, ініціювати рекомендацію робітниками першого столу
Ситуація	<p>Портрет пацієнта:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пацієнтки зі скаргами на аномальні вагінальні виділення, що супроводжуються зудом, болем, подразненням, набряком тощо 2. Пацієнтки, які раніше лікувались від молочниці або інших інфекцій, але симптоми АБВ повернулися
Проблема	Аномальні вагінальні виділення можуть бути симптомом бактеріального вагіноза (порушення біоценозу піхви!), котрий є фактором ризику запальних захворювань органів малого тазу, передчасних пологів та передчасного розриву плідних оболонок.
Рішення	CITOLAB pH – швидкий та доступний метод діагностики порушення нормального піхвового біоценозу - при переважанні умовно-патогенної флори над нормальною (лактобактеріями) pH вагінальних виділень >4,5, що вказує на високу вірогідність бактеріального вагінозу.
Повідомлення	CITOLAB pH – швидкий та доступний метод діагностики порушення нормального піхвового біоценозу - pH вагінальних виділень >4,5 вказує на високу вірогідність бактеріального вагінозу.
Питання для клієнта (формування потреби)	Якщо вас частіше турбують аномальні виділення з піхви – це може бути ознакою бактеріального вагінозу.
Повідомлення для клієнта	Візьміть CITOLAB pH, який дозволить в домашніх умовах за 1 хв. визначити наявність бактеріального вагінозу. При pH вагінальних виділень >4,5 зверніться до лікаря за лікуванням. Лікування позбавить вас від симптомів та попередить ускладнення.
Промо	Пам'ятка для жінок (укр).

*Дякую
за увагу!*

Pharmasco[®]